

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS BIBLIOTEKA

2006 m. gegužės 15 d. Nr. FA – 1050-12-30

IŽANGA

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės Finansinio audito 5-ojo departamento direktorės Daivos Bakutienės 2005-06-06 pavedimu Nr. 1050-12 vyresnioji valstybinė auditorė Aldona Benetienė atliko valstybinį finansinį auditą Lietuvos mokslų akademijos bibliotekoje.

Audituojamas subjektas – Lietuvos mokslų akademijos biblioteka (toliau Biblioteka, LMAB), adresas: Žygimantų g. 1/8, Vilnius; identifikavimo kodas – 191379828.

Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos steigėja – Lietuvos mokslų akademija. LMAB valdymo organizacinė struktūra patvirtinta 1994 m. vasario 15 d. Lietuvos mokslų akademijos prezidiumo nutarimu. Bibliotekos valdymo funkcijas atlieka: direktorius, kolegija, mokslinė taryba.

Audituojamu laikotarpiu Lietuvos mokslų akademijos bibliotekai vadovavo direktorius Juozas Marcinkevičius, vyriausiąja buhalterė dirbo Vanda Tuguši.

Lietuvos mokslų akademijos biblioteka yra valstybinės reikšmės universali mokslinė biblioteka, mokslo ir kultūros institucija. LMAB yra ne pelno organizacija. Bibliotekos veiklos finansavimo šaltiniai: valstybės biudžeto asignavimai, šalies ir tarptautinių programų ir užsakovų lėšos, veiklos pajamos.

Audito tikslas – įvertinti vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, valstybės turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl 2005 metų finansinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo, įvertinti 2006 metų biudžeto asignavimų planavimo teisėtumą.

Ši audito ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, valstybės biudžeto projekto, valstybės skolos, suteiktų paskolų iš

valstybės vardu paskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitos, ir dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos, dalis.

Audito ataskaita pateikia tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o nepriklausoma nuomonė apie finansinę atskaitomybę ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškama audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audituota 2005 metų finansinės atskaitomybė.

Audito metu vertinome Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-12-31 balanso (Forma Nr. 1), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005-12-31 ataskaitos (Forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2005 m. apyskaitos (Forma Nr. 3), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2005 m. apyskaitos (Forma Nr. 4), Debitorinio ir kreditorinio įsiskolinimo 2005-12-31 ataskaitos (Forma Nr. 6), Įstaigos etatų ir struktūros plano įvykdymo 2005-12-31 ataskaitos (Forma Nr. B-1) duomenis, Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus 2005-12-31 ataskaitos (Forma Nr. B-11) duomenis.

Audituojamu laikotarpiu Lietuvos mokslų akademijos biblioteka vykdė dvi programas: 1.1. „Mokslo ir studijų sistemos informacinių poreikių tenkinimas“, kurios vykdymui buvo patvirtinta ir gauta iš valstybės biudžeto 4768,0 tūkst. Lt (minėtos programos vykdymui padaryta 4768,0 tūkst. Lt kasinių ir faktinių išlaidų); 88.08. Specialioji mokslo plėtojimo programa, kurios vykdymui buvo patvirtinta 50,0 tūkst. Lt, gauta 42,8 tūkst. Lt, panaudota – 42,8 tūkst. Lt. Iš viso minėtų programų vykdymui patvirtinta iš valstybės biudžeto, įskaitant patikslinimus, 4818,0 tūkst. Lt, gauti asignavimai kartu su įskaitytu specialiuųjų programų lėšų likučiu – 4810,8 tūkst. Lt.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Siekdami gauti įrodymus, reikalingus audito tikslams pasiekti ir išvadai apie finansinę atskaitomybę pareikšti, atlikome Lietuvos mokslų akademijos bibliotekoje analitines ir savarankiškas procedūras. Ištyrėme galimas rizikos veiksnius, susijusius su įstaigos veikla ir apskaitos sistemomis. Nustatėme reikšmingų rizikos veiksnių galimą poveikį finansinei atskaitomybei bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumui ir naudojimui nustatytiems tikslams, taip pat įvertinome Bibliotekos vadovybės numatytas priemones vidaus kontrolės rizikai sumažinti.

Įvertinę audituojamo subjekto 2005 metų devynių mėnesių finansinę atskaitomybę ir gavę tvirtinimus turto metinės inventorizacijos metu, kurioje dalyvavome turėdami stebėtojo teises, atlikome mažos ir didelės apimties savarankiškas procedūras, sumažinančias audito riziką,

parengėme audito programas (ilgalaikio turto, darbo užmokesčio, įskaitant socialinio draudimo įmokas), atlikome baigiamųjų apskaitos ciklo elementų analizę.

PASTEBĖJIMAI IR IŠVADOS

Atskirų sąskaitų apskaita

Lietuvos mokslų akademijos biblioteka, nesivadovaudama Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtinta Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarka (toliau – Tvarka) *Finansavimo iš biudžeto sąskaitoje* (230) neteisingai apskaitė 159,1 tūkst. Lt:

1) 117,7 tūkst. Lt turėjo būti apskaityta *Finansavimo iš kitų šaltinių* (232) sąskaitoje;

2) 31,6 tūkst. Lt turėjo būti apskaityta *Pajamų už teikiamas paslaugas* (400) sąskaitoje. Ši suma yra Tarpbibliotekinio tarptautinio abonemento paslaugų lėšos, kurios pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 292 punkto nuostatas turėjo būti apskaitytos *Pajamų už teikiamas paslaugas* (400) sąskaitoje, o buvo apskaitytos *Finansavimo iš biudžeto sąskaitoje* (230 K) ir *Atsiskaitymų už pavedimų lėšas* (176 D) sąskaitoje;

3) 9,8 tūkst. Lt neturėjo būti apskaityta, nes šia suma nebuvo gauti asignavimai iš biudžeto. Lietuvos mokslų akademijos biblioteka negražintus 9,8 tūkst. Lt biudžeto asignavimų Specialiosios programos veiklos išlaidoms padengti apskaitė *Atsiskaitymai su biudžetu* (173) sąskaitoje nesurašydama apskaitos dokumentų, taigi nesilaikė Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (2001-11-06 Nr. IX-574) 12 ir 13 straipsnių reikalavimų fiksuoti ūkinės operacijas apskaitos registruose surašant apskaitos dokumentus. Negauti asignavimai nėra biudžeto įsiskolinimas biudžetinei įstaigai.

Lėšos gautos iš Tūkstantmečio minėjimo direkcijos leidybos daliniam finansavimui (13,0 tūkst. Lt) apskaitytos ne *Kitų lėšų* (112), o *Pavedimų lėšų* (110) sąskaitoje.

Išdėstyti dalykai rodo, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-12-31 balanse *Finansavimo iš biudžeto* (230 sąskaitos pasyvas) likutis padidintas 159,1 tūkst. Lt, *Finansavimo iš kitų šaltinių* (232 sąskaitos pasyvas) likutis sumažintas 117,7 tūkst. Lt, *Pajamų už teikiamas paslaugas* (400 sąskaitos pasyvas) likutis sumažintas 31,6 tūkst. Lt, *Atsiskaitymo su biudžetu* (173 sąskaitos aktyvas) likutis padidintas 9,8 tūkst. Lt, *Pavedimų lėšų* (110 sąskaitos aktyvas) likutis padidintas, o *Kitų lėšų* (112 sąskaitos aktyvas) likutis sumažintas 13,0 tūkst. Lt.

Šių klaidų atsiradimą lėmė tai, kad nepakankamai buvo vykdomos kontrolės priežiūros procedūros, kurios turėjo garantuoti, kad ūkinės operacijos būtų apskaitytos pagal apskaitos principus ir taisykles.

2006 metais, po metinės atskaitomybės pateikimo, atsižvelgiant į mūsų pastebėjimus LMAB 2006 m. pirmo ketvirčio balanse atliko atitaisymus, vyriausiasis buhalteris paruošė buhalterines pažymas, kurias patvirtino Bibliotekos direktorius.

Pajamų apskaita

Tarpbibliotekinio tarptautinio abonemento paslaugų lėšos nebuvo priskirtos pajamoms už teikiamas paslaugas, kaip tai numato Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių¹ nuostatos.

Lėšos, gautos už teikiamas paslaugas, nebuvo pervestos į valstybės biudžetą, jos buvo apskaitytos pavedimų lėšų sąskaitose.

Per 2005 metus už suteiktas Tarpbibliotekinio tarptautinio abonemento paslaugas buvo gauta 16,9 tūkst. Lt, tiek pat padaryta išlaidų, kurios neatvaizduotos Specialiosios programos kasinėse ir faktinėse išlaidose.

Dėl šios priežasties Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2006-01-01 ataskaitoje (Forma Nr. 2) kasinės ir faktinės išlaidos nurodytos 16,9 tūkst. Lt mažesnės.

Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos išlaidų ir pajamų apskaitoje klaidų atsiradimą lėmė tai, kad nepakankamai buvo vykdomos kontrolės priežiūros procedūros, kurios turėjo garantuoti, kad ūkinės operacijos būtų apskaitytos pagal apskaitos taisykles, kad klaidos būtų ištaisytos laiku.

Pažanga šalinant nustatytus trūkumus ir rekomendacijos

Audito metu Valstybės kontrolės 2005-09-06 raštu Nr. S-(1050-1.11) 1607 „Dėl 2006 m. biudžeto asignavimų planavimo teisėtumo“ Bibliotekos vadovybei buvo pateikta rekomendacija dėl Valdymo apskaitos metodikos parengimo. Įgyvendindama šią rekomendaciją Lietuvos mokslų akademijos biblioteka patvirtino Biudžeto išlaidų valdymo apskaitos metodiką.

Valstybės kontrolės 2005-11-10 raštu Nr. S-(1050)-1959 „Dėl vidaus kontrolės vertinimo“ Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos vadovybei nurodytos rizikos ir pateiktos rekomendacijos dėl paskesniosios kontrolės užtikrinimo, susijusios su prekių ir paslaugų naudojimo pirkimo išlaidomis. Rekomenduota ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto apskaitos srityje patvirtinti tvarką, nusakančią ateinančio laikotarpio numatomų darbų atlikimo išlaidų sąmatą, ir patvirtinti ilgalaikio turto remonto išlaidų kontrolės tvarką.

Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos direktorius 2006-03-29 raštu Nr. FR-61 informavo Valstybės kontrolę dėl patvirtintų tvarkų ir priemonių įdiegimo, mažinančių nustatytų dalykų riziką.

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 (nutarimo 2005-06-21 Nr. 687 redakcija) patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės, 22 p.

Lietuvos mokslų akademijos biblioteka atsižvelgė į audito metu pateiktus pastebėjimus, ir, sudarydama Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-12-31 balansą, panaudos teise valdomą 413221 Lt vertės žemės sklypą apskaitė užbalansinėje sąskaitoje, o išlaidas, patirtas gaunant pajamas už teikiamas paslaugas, apskaitė *Paslaugų teikimo išlaidų (211) sąskaitoje*.

Mes pažymime Bibliotekos vadovybės pažangą tobulinant kontrolės sistemą ir šalinant audito metu nustatytus trūkumus.

Džiaugiamės, kad šiuo metu didžioji dalis nustatytų klaidų, kurios galėjo lemti finansinių ataskaitų teisingumą, yra teisingai atvaizduotos finansinėse ataskaitose.

Siekiant išvengti nustatytų klaidų ateityje, Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos vadovybė turėtų imtis priemonių sustiprinant kontrolės priežiūros procedūrų veikimą: užtikrinti, kad apskaitos darbuotojai buhalterinę apskaitą tvarkytų pagal apskaitos principus ir taisykles, kad neteisinga praktika būtų nustatyta ir pašalinta.

Apie rekomendacijų įvykdymą iki 2006 m. liepos 1 d. prašome informuoti Valstybės kontrolės Finansinio audito 5-ąjį departamentą adresu: Pamėnkalnio g. 27, 01113 Vilnius.

Finansinio audito 5-ojo departamento direktorė

Daiva Bakutienė

Vyresnioji valstybinė auditorė

Aldona Benetienė